

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی

پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی

عنوان:

بررسی ساختار قدرت در شبکه هم‌نویسندگی پژوهشگران
ایرانی حوزه زیست‌فناوری بر اساس سنجه‌های مرکزیت با
استفاده از رویکرد تحلیل شبکه در پایگاه Web Of Science

توسط: نجمه ایزدی‌فر

استاد راهنما: دکتر محمد اعظمی

اساتید مشاور: دکتر علی سادات‌موسوی، دکتر علی طالبیان

سال تحصیلی: ۹۵-۹۶

چکیده

هدف و زمینه: همکاری علمی به پژوهشگران فرصت می‌دهد تا قابلیت‌ها و توانایی‌های رشته‌های مختلف علمی را با هم ترکیب کنند، امری که انجام آن به صورت انفرادی امکان‌پذیر نیست. با توجه به اهمیت همکاری علمی و بطور خاص هم‌نویسندگی، این مطالعه سعی دارد به بررسی هم‌نویسندگی مقالات حوزه زیست‌فناوری ایران که جزو رشته‌های جدید و علوم بین‌رشته‌ای محسوب می‌شود، بپردازد.

روش بررسی: پژوهش حاضر از نوع علم‌سنجی است، که به منظور دیداری‌سازی شبکه‌های هم‌نویسندگی، از روش تحلیل شبکه استفاده شده است. جامعه پژوهش را ۳۷۹۶ مقاله که در پایگاه آی‌اس‌آی مرتبط با حوزه موضوعی زیست‌فناوری، توسط نویسندگان ایرانی نوشته شده است را در برمی‌گیرد. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار یوسی‌آی‌نت و بسته مکمل آن نت‌دراو استفاده شده است. همچنین برای تهیه ماتریس‌های هم‌نویسندگی از نرم‌افزار راورماتریس استفاده گردید. **یافته‌ها:** بررسی کلی تعداد مقالات نشان داد که الگوی چهار نویسنده‌ای با $22/1$ درصد بیشترین میزان هم‌نویسندگی را داشته است و بعد از آن به ترتیب سه نویسنده و پنج نویسنده با $20/7$ و $16/8$ درصد بیشتر از سایر الگوهای دیگر بودند. همچنین درجه همکاری $0/95$ در بین پژوهشگران نشان از گرایش بالای پژوهشگران این حوزه نسبت به همکاری علمی است. عملکرد انفرادی هریک از پژوهشگران در شبکه هم‌نویسندگی مقاله‌های حوزه زیست‌فناوری نیز با استفاده از شاخص‌های تولید و مرکزیت بررسی شد. بر اساس این شاخص‌ها خسرو خواجه و حسین بهاروند حائز بالاترین رتبه بودند. همچنین عملکرد هریک از دانشگاه‌ها و مؤسسات نشان داد که دانشگاه آزاد اسلامی در رأس پرتولیدترین دانشگاه‌های کشور در حوزه زیست‌فناوری قرار دارد.

نتیجه‌گیری: به طور کلی می‌توان گفت روند تألیفات مشترک بین پژوهشگران حوزه زیست‌فناوری در دوره مورد بررسی رو به افزایش بوده است. میزان هم‌نویسندگی نسبت به تک‌نویسندگی در این حوزه بسیار بیشتر بود. همچنین نتایج پژوهش ارتباط معناداری را بین مرکزیت نویسندگان و بهره‌وری آنان نشان داد و نویسندگانی که مرکزیت بالاتری داشتند از تأثیرگذاری و قدرت بیشتری در شبکه برخوردار بودند.

کلیدواژه‌ها: ساختار قدرت، همکاری علمی، شبکه هم‌نویسندگی، سنجه‌های مرکزیت، حوزه زیست‌فناوری، پایگاه web of science